

## Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Mobil Teknoloji Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Students' Opinions on Mobile Technology Applications in Teaching Turkish as a Foreign Language

Yasin Aktaş<sup>1</sup>  Sadık Beklen<sup>2</sup>  Şahin Özaydın<sup>3</sup> 

Aktaş, Y., Beklen, S. ve Özaydın, Ş. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde mobil teknoloji uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(4), 237-248. <http://dx.doi.org/10.56987/bezgek.1386194>

### Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 04.11.2023  
Kabul Tarihi: 09.12.2023  
Yayın Tarihi: 15.12.2023

### Anahtar Sözcükler

Türkçe öğrenen yabancılar  
Mobil öğrenme  
Mobil uygulamalar

### Öz

Teknolojideki gelişmelerin neredeyse her disiplin üzerindeki kolaylaştırıcı etkisi yabancı dil öğrenimi üzerinde de açıkça görülmektedir. Günümüzde taşınabilir cihazlar üzerinden kullanılabilen çeşitli mobil uygulamalar aracılığıyla pek çok kişi yabancı dil öğrenmektedir. İngilizce gibi daha küreselleşmiş dillerin öğretilmesi amacıyla birçok farklı mobil uygulama ve bu uygulamalara ilişkin yapılmış akademik çalışmaların mevcut olmasına karşın, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine ilişkin tasarlanmış mobil uygulamalar ve bu uygulamaların kullanımına ilişkin akademik alanda yapılmış çalışmaların daha sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bu çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin mobil uygulamalara ilişkin görüşlerini belirlemeyi hedeflemektedir. Çalışma nitel bir araştırma olup fenomenoloji deseninde yürütülmüştür ve çalışmanın verileri Fırat Üniversitesinde eğitimine devam eden uluslararası öğrencilerden elde edilmiştir. Toplamda dokuz sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler içerik analiziyle incelenmiştir. Bu sayede, Türkçe öğrenen bu bireylerin hangi mobil uygulamaları kullandıkları, niçin bu uygulamayı tercih ettikleri, bu uygulamaların avantaj ve dezavantajlarının neler olduğu, en çok hangi dil becerisini geliştirmek için kullandıkları, sınıf içinde bu uygulamaların kullanımına ilişkin görüşleri, iyi bir mobil uygulamanın hangi özelliklere sahip olması gerektiğine dair düşünceleri ve mobil uygulamaların başarı ve güdülenmelerine bir katkısının olduğunu düşünüp düşünmedikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak katılımcıların Türkçe mobil öğrenme uygulamalarına ilişkin yeterli bilgi sahibi olmadıkları ve dolayısıyla bu uygulamaları yaygın ve etkin kullanmadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca, araştırmaya katılan bu bireyler Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine ilişkin tasarlanmış mobil uygulamalara yönelik yeterli bilgi sahibi olmamalarına karşın bu uygulamaları kullanmak istediklerini, bu sayede Türkçeyi daha kolay ve daha hızlı öğrenebileceklerini ifade etmişlerdir.

### Article Info

Received: 04.11.2023  
Accepted: 09.12.2023  
Published: 15.12.2023

### Abstract

The facilitating effect of developments in technology on almost every discipline is also evident in foreign language learning. Nowadays, many people learn foreign languages through various mobile applications that can be used on mobile devices. Although there are many different mobile applications and academic studies on these applications to teach more globalized languages such as English, it is possible to say that there are a limited number of academic studies on mobile applications designed to teach Turkish as a foreign language and the use of

<sup>1</sup> Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye. [yaktas@firat.edu.tr](mailto:yaktas@firat.edu.tr)

<sup>2</sup> Bağımsız Araştırmacı, Kahramanmaraş, Türkiye [sbeklen.1223@gmail.com](mailto:sbeklen.1223@gmail.com)

<sup>3</sup> Millî Eğitim Bakanlığı, Şanlıurfa, Türkiye. [shnozydn@gmail.com](mailto:shnozydn@gmail.com)

**Keywords**

Students learning Turkish  
Mobile learning  
Mobile applications

these applications. This study aims to determine the opinions of students learning Turkish as a foreign language regarding mobile applications. The study is a phenomenological research, which is qualitative, and the data of the study are from international students studying at Firat University. The data obtained through a semi-structured interview form consisting of ten questions in total is examined using content analysis. In this way, the study examines the mobile applications the students use, why they prefer these applications, what the advantages and disadvantages these applications have, which language skills they use most to improve, their opinions on the use of these applications in the classroom, the features they think these applications should have and their contributions to their success and motivation. As a result, it is possible to say that the participants do not have sufficient knowledge about mobile learning applications and therefore do not use them widely and effectively. In addition, they state that although they do not have sufficient knowledge about mobile applications designed for teaching Turkish as a foreign language, they want to use these applications and thus they can learn Turkish more easily and faster.

**Giriş**

Teknolojideki hızlı, yaygın ve etkili gelişmeler sayesinde öğrenme kavramı, zaman ve mekân sınırlılıklarından nispeten bağımsızlaşmış; e-öğrenme (elektronik öğrenme), m-öğrenme (mobil öğrenme) ve u-öğrenme (uzaktan öğrenme) gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Birbirleriyle yakın ilişkili, buna karşın birbirinin aynısı olmayan ve farklı olguları tanımlayan bu kavramların literatürde birçok farklı tanımlarına rastlamak mümkündür (Che vd., 2009). Mobil öğrenme veya m-öğrenme kavramı, mobil cihazların öğretme ve öğrenme faaliyetleri ile uyumlu olarak kullanılması biçiminde tanımlanan geniş anlamli bir terim olarak kullanılmasına karşın literatürdeki kullanımının sistematik olmadığı söylenebilir (Grant, 2019). M-öğrenme, belirli bir mekâna ihtiyaç duyulmadan öğrenme amacıyla mobil veya kablosuz cihazların kullanımını ifade eder. Karal, Bahçekapılı ve Yıldız da (2010), m-öğrenmeyi, öğrenmenin, mobil cihazlar aracılığıyla gerçekleşmesi şeklinde tanımlamışlardır. Literatürde birçok farklı tanımlarına rastlanabilen m-öğrenmeyi belli sınırlar içerisinde nitelenmek de doğru olmayacaktır, zira teknoloji ve bilişimdeki hızlı değişimlere bağlı olarak yapılan tanımlar zamanla geçerliliklerini kaybetmektedirler (Sönmez vd., 2018). Burada belirtilmesi gereken diğer bir önemli husus ise m-öğrenmenin sadece akıllı cep telefonları ile değil; diz üstü bilgisayar, cep bilgisayarları, medya oynatıcıları, tabletler gibi her türlü taşınabilir cihazlar üzerinde gerçekleştirilebilir olmasıdır (Aslan, 2016; Yousuf, 2006; akt. Kaliisa ve Picard, 2017).

M-öğrenme, öğrenme eyleminde zaman ve mekân sınırlarını neredeyse ortadan kaldırmakla kalmayıp aynı zamanda her bireye kendi öğrenme sürecini planlama fırsatı sunmasıyla ve kendi öğrenme ritmini yakalayıp buna uyma fırsatı tanınmasıyla da önemli bir kavramdır. Ayrıca, söz konusu bu kavram; esneklik, öğrenene uygunluk ve devingenlik gibi özellikler de barındığından her kademedeki öğrenenler tarafından da tercih edildiğini söylemek mümkündür (Dai vd., 2018). Bununla birlikte, öğrenme ortamlarında mobil teknolojilerin kullanımının öğrenme aktivitelerini zenginleştirdiği, bireysel ve grup aktiviteleri için gerekli ihtiyaçları da karşılayabileceği ifade edilebilir (De la Iglesia vd., 2015). Bulun vd. (2004), eğitimde mobil teknolojiler üzerinde yapmış oldukları çalışmalarında mobil öğrenmenin avantajlarından bahsederken yukarıda vurgulananlardan başka, mobil öğrenmenin ‘farkında olmadan öğrenme’ avantajını da sağlayacağını ifade etmişlerdir.

M-öğrenme, sağlamış olduğu birçok avantaj ve kolaylığın yanında, beraberinde bu teknolojinin benimsenmesi ve uygulanmasına ilişkin bazı sorunları da beraberinde getirmektedir (Almaiah ve Al Mulhem, 2019). Dolayısıyla, öğrenenlerin mobil öğrenme araçlarını tercih edip etmedikleri ve bunların nedenlerinin tespit edilip öğrenme aktivitelerinin bu yönde tasarlanması gerekir. Özellikle bu noktada teknik, sosyal, kültürel ve buna benzer etkenlerin yanında öğrenenlerin bireysel faktörlerin de değerlendirilmesi gerekmektedir (Bidin ve Ziden, 2013).

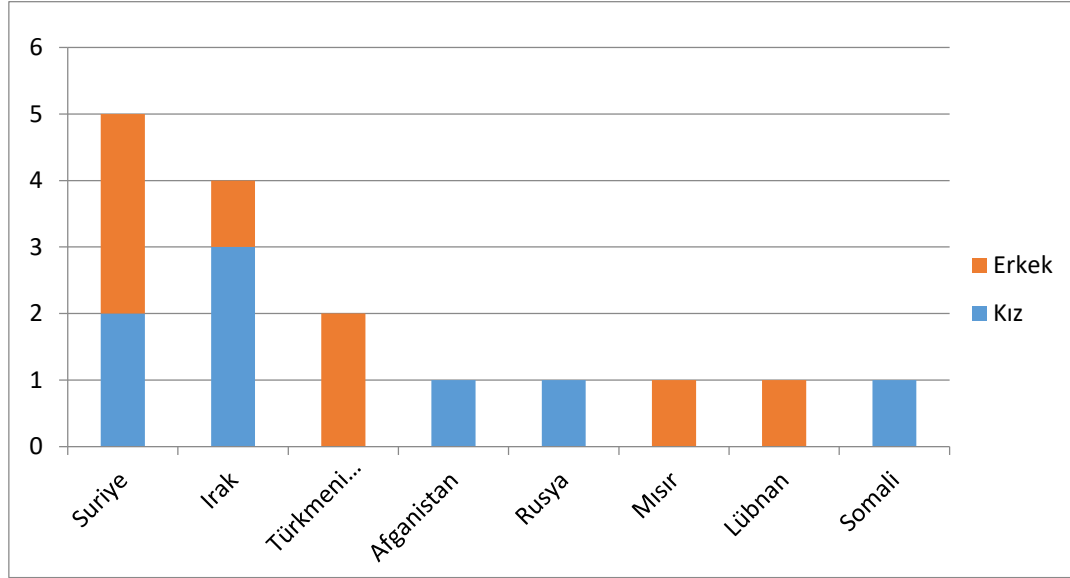
Ayrıca, Google Play ve App Store platformlarında Türkçe öğrenmek için kullanılabilecek bazı uygulamalar da öğrencilere sunulmuş (Busuu, Duolingo, Kolay Türkçe Öğrenme, Merhaba Umud, Mondly ve Türkçe Öğren) ve bu uygulamalardan hangisi ya da hangilerinden haberdar oldukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Son olarak da mobil uygulamaların Türkçe eğitiminde kullanılmasıyla ilgili olarak eklemek istedikleri bir görüşlerinin olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir.

### Yöntem

Araştırma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin Türkçe öğrenmek için kullandıkları mobil uygulamalara yönelik görüş ve düşünce ve deneyimlerini ortaya koymayı amaçlayan nitel bir araştırmadır ve fenomenoloji deseninde gerçekleştirilmiştir. Olgubilim olarak da bilinen fenomenoloji; olgu olarak nitelendirilebilecek çeşitli özellikteki kavramların, sözcük ve sözcük gruplarının, olayların, hikâyelerin, duyguların vs. bireylerde oluşturduğu etki ve deneyimlerin incelendiği bir araştırma deseni olarak tanımlanabilir (Toprak, 2021). Çalışmada Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilerin mobil uygulamalara ilişkin olarak görüşleri belirlenmek hedeflendiğinden bu desen tercih edilmiştir.

### Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını Fırat Üniversitesinde farklı bölümlerde öğrenim gören 16 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 8'i kız, 8'i erkek öğrencidir. Bu öğrencilerin sayıları ve hangi ülkelerden geldikleri aşağıdaki grafikte görülmektedir.



Grafik 1. Katılımcıların Cinsiyetleri ve Geldikleri Ülkeler

Grafik 1'e göre katılımcıların 5'i Suriye'den, 4'ü Irak'tan, 2'si Türkmenistan'dandır. Afganistan, Rusya, Mısır, Lübnan ve Somali'den de birer katılımcı araştırmaya dâhil olmuşlardır.

### Verilerin Toplanması

Türkçe öğrenen yabancıların mobil Türkçe öğrenme uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemeye çalıştığımız bu çalışmada, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formundaki sorular literatür taraması yapıldıktan sonra Türkçe eğitimi akademik alanındaki bir uzmandan, ölçme ve değerlendirme alanındaki bir uzmandan ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten bir öğretim elemanından görüş alınarak belirlenmiştir. Görüşmeler, katılımcılarla yüz yüze yapılmış ve aşağıda yer verilen sorular sorulmuştur:

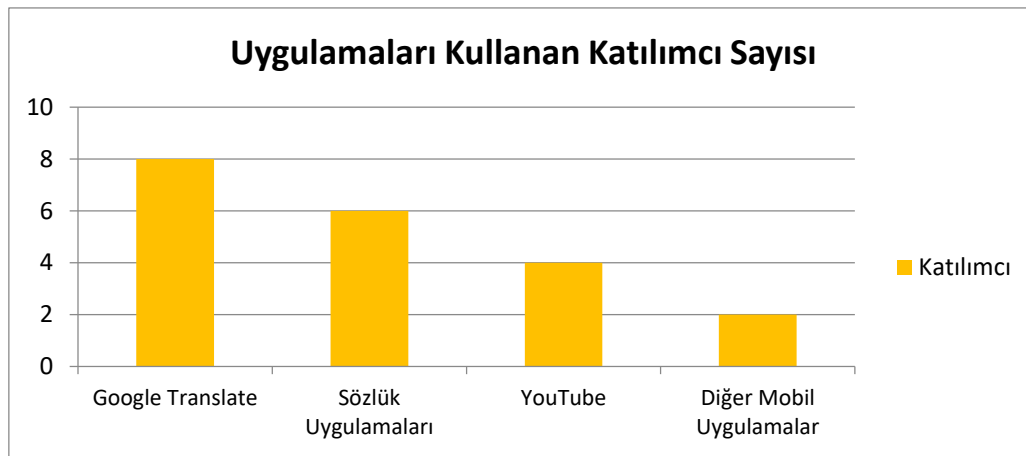
- Türkçe öğrenen bireylerin mobil cihazlar üzerinden kullandıkları dil öğrenme uygulamaları var mı?
- Varsa, bu uygulamaları tercih etme sebepleri nelerdir?
- Bu uygulamaların avantaj ve dezavantajları nelerdir?
- Bu uygulamalar daha çok dilin hangi beceri ya da becerilerini geliştirmek için kullanılmaktadır?
- Bu uygulamalar sınıf içinde öğretmenlerle beraber kullanılmalı mıdır?
- Bu uygulamalardan yararlanan belirli bir ortam ya da zaman var mı?
- Türkçe öğrenenler bu uygulamaların başarı ve güdülenmelerine bir katkısı olduğunu düşünüyorlar mı?
- İyi bir mobil Türkçe öğrenme programı ne gibi özellikler içermelidir?
- Türkçe eğitiminde mobil uygulamaların kullanımına ilişkin eklemek istediğiniz bir düşünceniz var mı?

### Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan veriler, içerik analiziyle çözümlenip benzer ve farklı özelliklerine göre tartışılarak sunulmuştur.

### Bulgular

Görüşme formunun ilk sorusu olan “Taşınabilir akıllı cihazlar (cep telefonu, tablet vs.) üzerinden Türkçe öğrenmek için kullandığımız mobil uygulamalar var mı?” şeklindeki soru ifadesine katılımcıların tamamı “evet” yanıtı vermiş ve kullandıkları mobil uygulamaların isimlerini yazmışlardır. Buna göre, katılımcılar Türkçe öğrenmek için en çok Google Translate uygulamasını kullanmaktadırlar. Bununla birlikte, sözlük uygulamaları Google Translate uygulamasından sonra, öğrenciler tarafından en çok kullanılan uygulamalar olarak görülmektedir. Bunun yanında, YouTube uygulaması, Tevakku adlı bir Arapça-Türkçe sözlük uygulaması, Konuş ve Çevir (Speak and Translate) adlı bir başka mobil uygulama da öğrencilerin kullandıkları mobil uygulamalar olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca, bazı öğrencilerin birden fazla mobil uygulama kullandığı da görülmektedir. Aşağıdaki grafikte söz konusu mobil uygulamaların kullanım sıklığı görülmektedir.



Grafik 2. Uygulamaları Kullanan Katılımcı Sayısı

Grafik 2'ye göre 8 katılımcı Google Translate'i kullanırken 6 katılımcı çeşitli mobil sözlük uygulamalarını kullanmaktadır. Bununla birlikte, 4 katılımcı Türkçe öğrenmek için YouTube'u kullandıklarını belirtmişlerdir. Çeşitli türlerde mobil uygulamaları kullanan katılımcılar da vardır.

Görüşme formunda yer alan ikinci soru "Kullandığınız mobil uygulamaları tercih etme sebebiniz nedir?" şeklindedir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlara dayanarak en çok kullanılan uygulama olan Google Translate uygulamasının; yeni kelime öğrenmelerini kolaylaştırdığı için, kullanılması kolay olduğu için, cümle düzeyinde çeviri yapabildiği için ve sesli komut verilebildiği için tercih edildiği görülmektedir.

Öğrenciler, en sık kullanılan ikinci uygulamalar olan çeşitli sözlük uygulamaları için de benzer yanıtlar vermişlerdir. Örneğin mobil sözlük kullanımının basılı sözlüklere göre çok daha kolay olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca mobil sözlük uygulamaları sayesinde anlamını bilmedikleri kelimelere daha hızlı ulaşabildikleri ve ihtiyaç duyduklarında tekrar kolayca bu kelimelere bakabildiklerini ifade etmişlerdir.

Araştırmanın üçüncü sorusu, "Kullandığınız bu uygulamaların sizce avantaj ve dezavantajları nelerdir?" şeklindeki soru ifadesidir. Bu soruya katılımcıların verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

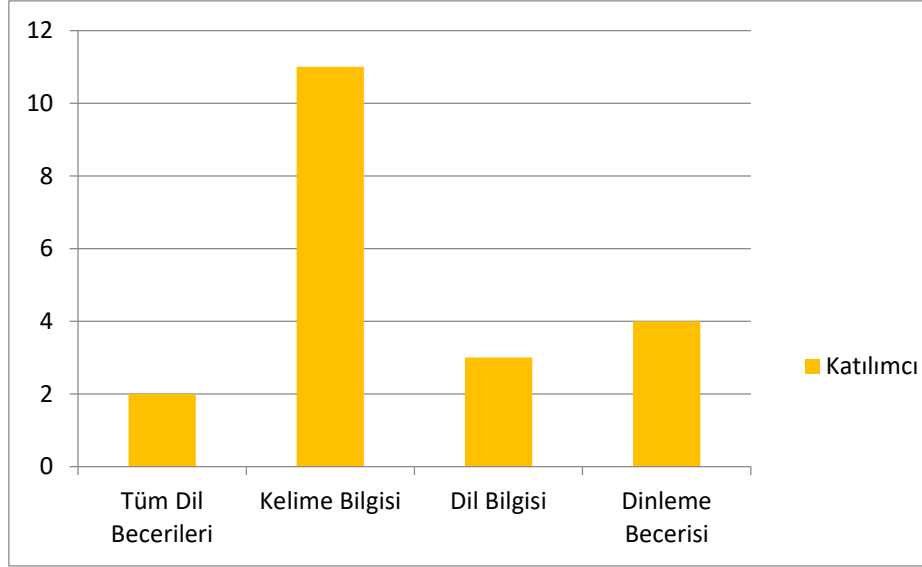
Tablo 1. Katılımcı Görüşlerine Göre Kullanılan Mobil Uygulamaların Avantaj ve Dezavantajları

Mobil Uygulama	Avantajlar	Dezavantajlar
Google Translate	<ul style="list-style-type: none"> <li>Söylenmek istenen cümleyi tercüme edebilmesi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Bazen yanlış tercümelerin olması</li> </ul>
Sözlükler	<ul style="list-style-type: none"> <li>Hızlı ve çabuk bir şekilde kelime öğrenmeyi sağlaması</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Aranan kelimelerin tam karşılığının verilmemesi</li> </ul>
YouTube	<ul style="list-style-type: none"> <li>Dinleme becerisini geliştirmesi</li> <li>Türkçe film izleme olanağı sunması</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Anlaşılması zor videoların olması</li> <li>Bazen dikkat dağınıklığına sebep olması</li> </ul>
Diğer Uygulamalar	<ul style="list-style-type: none"> <li>Arapça-Türkçe çeviri yapabilmesi Doğru sesletimi öğrenmeyi sağlaması</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>İnternet bağlantısı olmadan uygulamanın kullanılamaması</li> </ul>

Tablo 1 dikkate alındığında kullanılan mobil uygulamalar, katılımcılar açısından hem avantaj hem de dezavantaj barındırabilmektedir. Buna göre Google Translate'in çeviri yapabilmesi katılımcılar tarafından bir avantaj olarak değerlendirilirken bazen yanlış çeviriler de üretebilmesi bir dezavantaj olarak algılanmaktadır. Bilinmeyen bir kelimenin anlamına hızlı bir şekilde ulaşılmasını sağlayan sözlük uygulamalarının kullanılması da katılımcılar tarafından avantaj olarak görülmektedir. Bununla birlikte bu sözlüklerin bazı kelimelerin anlamını tam olarak vermemesi de katılımcılar tarafından bir dezavantaj olarak değerlendirilmiştir. YouTube uygulamasına ilişkin olarak ise, bu uygulama sayesinde istedikleri yer ve zamanda dinleme yapabildiklerini ifade etmişlerdir. Yine, içinde milyonlarca video barındırdığı için Türkçe içerikli videolara ulaşabildiklerini ve bu sayede özellikle de konuşma ve dinleme becerilerini geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Buna karşın anlamakta güçlük çektikleri videoların da olması bir dezavantaj olarak görülmektedir. Özellikle ana dili Arapça olan katılımcıların Arapça-Türkçe çeviri yapabilen uygulamalar kullanması bu bireylere kolaylık sağlaması ve doğru sesletime yardımcı olması bakımından bu kişilerce bir avantaj olarak görülmektedir. Ama bu uygulamanın sadece internet erişimi varken kullanılabilir olması olumsuz bir durum olarak yorumlanmıştır.

Görüşme formunun dördüncü sorusunu "Mobil uygulamaları en çok hangi dil becerinizi geliştirmek için kullanmaktasınız?" şeklindeki soru ifadesi oluşturmaktadır. Aşağıdaki grafikte bu durumu gösteren bilgiler yer almaktadır.

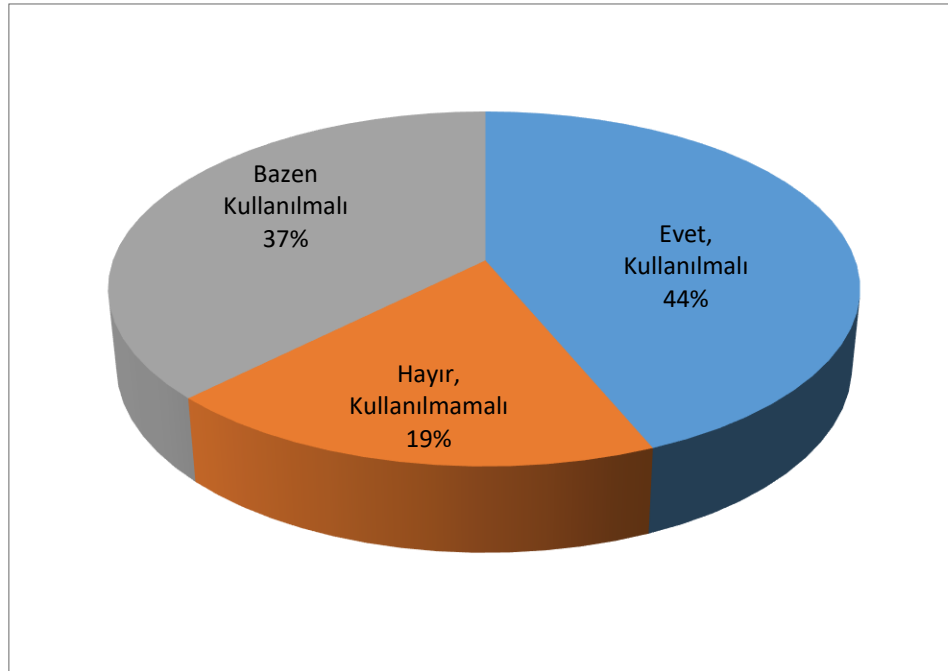




Grafik 3. Mobil Uygulamaların En Çok Hangi Beceriye Yönelik Olarak Kullanıldığını Gösteren Grafik

Grafik 3 incelendiğinde söz konusu uygulamaların en çok kelime bilgisini geliştirmek için kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, katılımcılardan bazılarının tüm dil becerilerini geliştirmek için bu uygulamalardan yararlandıkları görülsede verilen yanıtlar en çok kelime, dil bilgisi ve dinleme becerisini geliştirmek için bu uygulamaların kullanıldığını göstermektedir. Yine, katılımcılardan birden fazla dil becerisini geliştirmek için bu uygulamaları kullandığını belirten öğrenciler olduğu olmuştur. Bununla birlikte, hiçbir katılımcı konuşma ve yazma becerilerine yönelik bir yanıt vermemişlerdir.

Görüşme formunun beşinci sorusu, “Sizce mobil uygulamalar sınıf ortamında öğretmen ve diğer öğrencilerle birlikte kullanılmalı mıdır?” şeklindedir. Bu soruya katılımcıların yedisi “evet” yanıtını verirken, üçü “hayır” yanıtını, kalan altı kişiyse “bazen kullanılmalıdır” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Aşağıdaki grafikte öğrencilerin yanıtları görülmektedir.



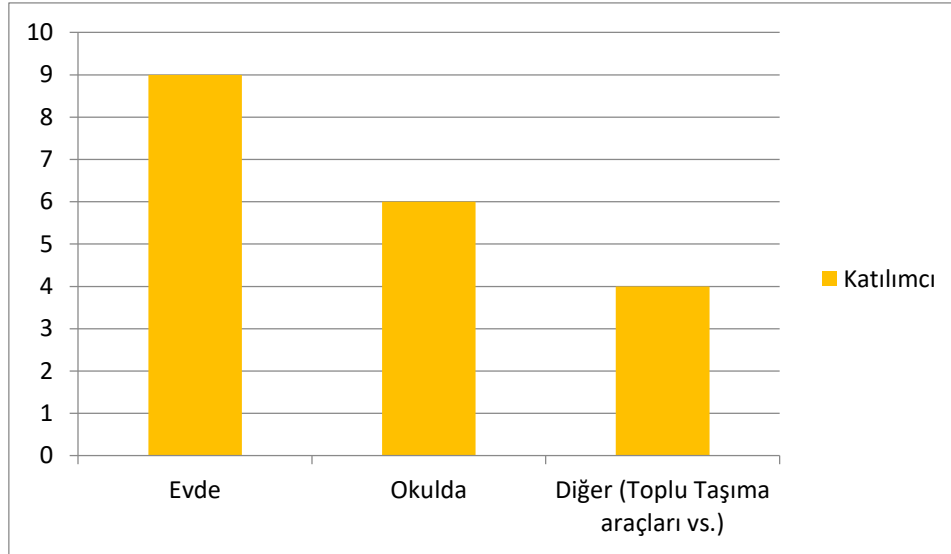
Grafik 4. Mobil Uygulamaların Sınıf İçinde Kullanılmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Grafik 4, katılımcıların sınıf içerisinde mobil uygulamaların kullanılmasını büyük oranda desteklediğini göstermektedir. Bir kısmının ise bu yönde olumsuz bir tutum sergilediğini Grafik 4 göstermektedir. Mobil uygulamaların sınıf içinde kullanılmasına ilişkin görüş belirten katılımcılar gerekçelerini de belirtmişlerdir. Buna göre, bu gerekçeleri şu başlıklar halinde toplamak mümkün olabilir.

Tablo 2. Mobil Uygulamaların Kullanımına İlişkin Gerekçeler

Mobil Uygulamaların Sınıf İçinde Kullanımı	Evet	Hayır	Bazen
	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sınıf içinde mobil uygulamaların daha etkili nasıl kullanılabileceğinin öğrenilmesi</li> <li>Derslerin bu sayede daha eğlenceli yapılabilmesi</li> <li>Derste öğrenilenlerin mobil uygulamalarla desteklenip pekiştirilmesi</li> <li>Özellikle sözlük uygulamalarının ders esnasında öğrencilere yardımcı olması</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ders esnasında dikkati dağınkılığına sebep olması</li> <li>Zaman kaybı oluşturabilmesi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sürekli kullanımın dil öğrenmeyi zorlaştırabilmesi</li> </ul>

Araştırmanın diğer bir sorusu, “Mobil uygulamaları kullandığınız belli bir mekân ya da zaman var mı?” şeklindedir. Aşağıdaki grafik katılımcıların mobil uygulamaları kullandıkları yerleri göstermektedir.

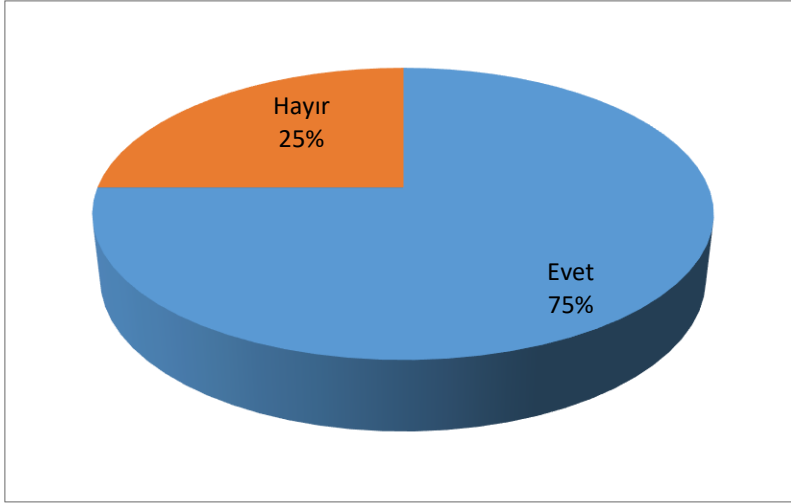


Grafik 5. Katılımcıların Mobil Uygulamaların Kullandığı Yerler

Grafik 5'e göre bu soruya verilen yanıtlar, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun mobil uygulamaları daha çok evlerinde kullandıklarını göstermektedir. Okul ve toplu taşıma araçları gibi ortamlar da bu uygulamaların katılımcılar tarafından kullanıldığı yerler olarak ifade edilmiştir. Bununla birlikte, katılımcılar belli bir zaman diliminde bu uygulamaları kullanmadıklarını, ama ihtiyaç halinde mobil uygulamalardan yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın yedincisi sorusu, “Mobil uygulamaların Türkçeyi öğrenme güdülenmenize ve başarınıza katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?” şeklindedir. Aşağıdaki grafikte, verilen yanıtların yüzdelik oranları görülmektedir.





Grafik 6. Mobil Uygulamaların Motivasyon ve Başarıya Katkısı

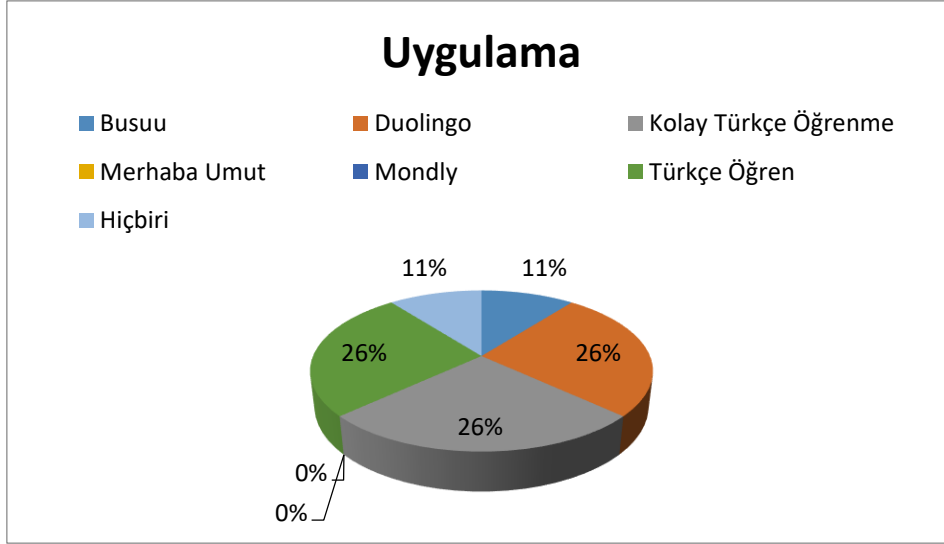
Grafik 6 dikkate alındığında katılımcıların büyük bir kısmının bu soruya evet yanıtını verdiği görülmektedir. Bu ise katılımcıların, kullanmış oldukları mobil uygulamaların motivasyon ve başarılarına olumlu etki ettiğini düşündüklerini göstermektedir.

Araştırmanın sekizinci sorusu “Türkçe öğrenmek için tasarlanmış iyi bir mobil uygulama ne nasıl özellikler içermelidir?” şeklindedir. Bu soruya yanıt vermeyen katılımcılar olduğu gibi “bilmiyorum”, “hiç düşünmedim” diye yanıt veren katılımcılar da olmuştur. Bununla birlikte, bu soruyu yanıtlayan katılımcılara göre Türkçe öğrenmek için geliştirilmiş iyi bir mobil uygulamanın aşağıda belirtilen özelliklere sahip olması gerekir:

- Özellikle dinleme ve okuma becerisini geliştirme odaklı olmalı
- Resim ve benzeri görsel öğeler içermeli
- İnternet bağlantısı olmadan da çalışabilmeli
- Oyun içermeli
- İhtiyaç duyabileceğimiz kelimeleri öğretebilmeli
- Dil bilgisi konularını içermeli

Araştırmada katılımcılara ayrıca “Aşağıdaki mobil Türkçe öğrenme uygulamalarından bildiklerinizi işaretleyiniz.” şeklinde bir yönerge sunulmuş ve Busuu, Duolingo, Kolay Türkçe Öğrenme, Merhaba Umut, Mondly ve Türkçe Öğren uygulamaları seçenek olarak verilmiştir. Katılımcıların verdikleri yanıtlara dayanarak aşağıda yer alan grafik oluşturulmuştur.





Grafik 7: Katılımcıların Bildiği Diğer Mobil Uygulamalar

Yukarıdaki Grafik 7 incelendiğinde katılımcıların büyük bir kısmının “Kolay Türkçe Öğrenme”, “Türkçe Öğren” ve “Dualingo” uygulamalarından haberdar olduğu görülmektedir. “Busuu” uygulaması sadece 2 katılımcı tarafından bilinirken “Merhaba Umut” ve “Mondly” uygulaması hakkında katılımcıların hiçbir bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir.

Görüşme formunun en sonunda katılımcılara mobil uygulamaların Türkçe eğitiminde kullanımıyla ilgili olarak ayrıca eklemek istedikleri bir görüş ve düşüncelerinin olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Bu soruyu sadece bir katılımcı yanıtlamıştır. Verdiği yanıt ise akıllı bir telefon ve iyi bir sözlük uygulamasının tek başına yeterli olacağı, başka uygulamalara ayrıca gerek olmadığı şeklindedir.

### Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Eğitim faaliyetlerinin neredeyse her alanında kullanılan teknoloji destekli öğretim özellikle yükseköğretim kademesinde giderek yaygınlaşmaktadır (Yılmaz vd., 2018). Yabancı dil eğitiminde yoğun bir şekilde kullanılan mobil destekli öğretim, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusunda da giderek artmaktadır. Buna rağmen, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi tasarlanmış olan uygulamaların diğer yabancı diller için tasarlanmış olanlar kadar yaygın olmadığı ve dolayısıyla da etkili kullanılmadığı görülmektedir (Dumanlı Kadızade, 2015).

Gerek App Store gerekse Google Play adlı uygulama mağazalarında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik “Türkçe Öğren”, “learn Turkish”, “Derops ile Türkçe Öğren” gibi birçok farklı uygulama varken araştırmanın katılımcıları bu uygulamalardan neredeyse hiçbirini kullanmamakta, daha çok Google Translate gibi kelime ve cümle tercümesi yapabilen uygulamaları ya da çok basit sayılabilecek sözlük uygulamalarını kullandıkları görülmektedir. Bu durumun başlıca sebeplerinden birini Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenler tarafından da yeterli bilgi sahibi olmadıkları söylenebilir. Zira Tenekeci (2020) tarafından yapılan çalışma da bu iddiayı doğrulamaktadır. Buna göre öğretmenler dahi mobil uygulamalar hakkında yeterince bilgiye sahip olamayabilir.

Önemli bir video platformu olan ve dil eğitimi de dâhil olmak üzere eğitim ve öğretim amaçlı pek çok video barındıran YouTube’da Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine yönelik farklı kanallar olmasına karşın katılımcıların bu kanallardan haberdar olmadığı, YouTube’u sadece gelişigüzel kullandıkları görülmektedir. Buna karşın Çangal (2021), yapmış olduğu araştırmasında YouTube

platformunun Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmenler tarafından Türkçe öğretimi sürecinde olumlu değerlendirildiğini, dil becerilerini geliştirdiğini, soyut kavramları somutlaştırarak kolaylaştırdığını ve eğlenceli bir öğrenme ortamı olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmalar YouTube'un Türkçe öğretiminde etkili bir öğrenme aracı olabileceğini ortaya koymaktadır.

Katılımcılar mobil uygulamalar ile daha çok kelime bilgisi, dinleme ve okuma becerileri üzerinde yoğunlaşmaktadırlar. Oysaki dil becerilerinin bir bütün teşkil ettiği düşünüldüğünde, diğer dil becerilerine de gerekli önemin verilmesi ve dil gelişiminin bir bütün olarak geliştirilmesi sağlanmalıdır. Katılımcılardan elde edilen veriler incelendiğinde, konuşma becerisinin çok az; yazma becerisininse hiç bahis konusu edilmediği söylenebilir. Buna karşın [Dündar ve Kara \(2019\)](#) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde mobil teknolojilere ilişkin öğretici görüşlerini incelemiş ve öğreticilerin %75'lik kısmının mobil uygulamaların dört temel becerinin de gelişmesine katkı sağladığını düşündüklerini belirtmiştir. Bu da öğretmenlerin mobil uygulamalara ilişkin görüş ve düşüncelerini öğrencilere yeterince yansıtamadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcıların, mobil uygulamaları sınırlı sayılabilecek düzeyde kullandıkları görülse de çoğunluğunun mobil uygulamaların kullanımına ilişkin olumlu bir algı taşıdıkları ve öğrenme başarı ve güdülenmelerine olumlu katkıda bulunacağına inandıkları görülmektedir. [Karadağ ve Garip \(2021\)](#) de farklı bir mobil uygulama üzerinde araştırma yapmış ve benzer sonuçları onlar da çalışmalarında tartışmıştır. Buna göre mobil uygulamalar öğrenciler tarafından beğenilmekte ve motive edici olarak nitelendirilmektedir. Buna dayanarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde mobil uygulamaların kullanımı teşvik edilmelidir. Özellikle beceri alanlarına dönük olarak geliştirilmiş uygulamalar öğrencilere tanıtılmalı ve öğrenciler bu uygulamaları etkin olarak nasıl kullanabilecekleriyle ilgili fikir sahibi olmalıdır.

Yine katılımcı görüşlerine dayanarak oyunlar gibi çeşitli eğlenceli içerikler içeren mobil uygulamalar Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde tercih edilmeli ve internet olmaksızın çalışabilecek olanlar tercih edilmelidir.

### Kaynaklar

- Almaiah, M. A., & Al Mulhem, A. (2019). Analysis of the essential factors affecting of intention to use of mobile learning applications: A Comparison between universities adopters and non-ndopters. *Education and Information Technologies*, 24(2), 1433-1468. <https://doi.org/10.1007/s10639-018-9840-1>
- Aslan, E. (2016). A study on the use of mobile dictionaries in vocabulary teaching. *Dil ve Dilbilimi Çalışmaları Dergisi*, 12(1), 1-8.
- Bidin, S., & Ziden, A. A. (2013). Adoption and application of mobile learning in the education industry. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 90, 720-729. <https://doi.org/10.1016/J.Sbspro.2013.07.145>
- Bulun, M., Gülnar, B. ve Güran, S. (2004). Eğitimde mobil teknolojiler. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(2), 165-169.
- Che, P.-C., Lin, H.-Y., Jang, H.-C., Lien, Y.-N., & Tsai, T.-C. (2009). A study of English mobile learning applications at national chengchi university. *International Journal of Distance Education Technologies*, 7(4), 38-60. <https://doi.org/10.4018/jdet.2009062403>



- Çangal, Ö. (2021). Dil öğretiminde YouTube'un kullanımı: Yabancılara Türkçe öğretmenlerin deneyimleri ve bakış açıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi(Ö10)*, 63-80. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1009040>
- Dai, G., Liu, Y., & Cui, S. (2018). A study on the mobile learning of English and American Literature based on Wechat public account. *English Language Teaching*, 11(6), 47-66.
- De la Iglesia, D. G., Calderon, J. F., Weyns, D., Milrad, M., & Nussbaum, M. (2015). A Self-Adaptive multi-agent system approach for collaborative mobile learning. *IEEE Transactions on Learning Technologies*, 8(2), 158-172. <https://doi.org/10.1109/TLT.2014.2367493>
- Dumanlı Kadızade, E. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde akıllı telefon uygulamaları üzerine inceleme. *the Journal of Academic Social Sciences*, 10(10), 742-742. <https://doi.org/10.16992/ASOS.574>
- Dündar, Ş. N., & Kara, M. (2019). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde dijital platformların kullanılmasına yönelik öğretmenlerin görüşleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 8(24), 557-579.
- Göker, M., & İnce, B. (2019). Web 2.0 Araçlarının yabancı dil Olarak Türkçe öğretiminde kullanımı ve akademik başarıya etkisi. *Turkophone*, 6(1), 12-22.
- Grant, M. M. (2019). Difficulties in defining mobile learning: Analysis, design characteristics, and implications. *Educational Technology Research and Development*, 67(2), 361-388. <https://doi.org/10.1007/s11423-018-09641-4>
- Kaliisa, R., & Picard, M. (2017). A systematic review on mobile learning in higher education: The African perspective. *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 16(1), 1-18.
- Karadağ, B. F., & Garip, S. (2021). Türkçe öğretiminde Web 2.0 uygulaması olarak LearningApps'ın kullanımı. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 4(1), 21-40. <https://doi.org/10.47935/ceded.897374>
- Karal, H., Bahçekapılı, E., & Yıldız, A. (2010). A simultaneous mobile e-learning environment and application. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 11(2), 197-207.
- Sönmez, A., Göçmez, L., Uygun, D., & Ataizi, M. (2018). A review of current studies of mobile learning. *Journal of Educational Technology and Online Learning*, 1(1), 12-27. <https://doi.org/10.31681/jetol.378241>
- Tenekeci, M. (2020). Türkçe öğretiminde web uygulamaları ve mobil uygulamalar ile bunların öğretmenlerce bilinirliği. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 429-445.
- Toprak, E. (2021). Nitel araştırma yöntemleri. M. Çelebi (Ed.), *Olgubilim (Fenomenoloji)* içinde. 1. Baskı, Pegem Akademi.
- Yılmaz, R., Sezer, B., ve Yurdugül, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma durumları ve alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Mevcut durum ve geleceğe bakış. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 2(1), 1-18.



### Extended Abstract

The facilitating effect of developments in technology on almost every discipline is also evident in foreign language learning. Nowadays, many people learn foreign languages through various mobile applications that can be used on mobile devices. Although there are many different mobile applications and academic studies on these applications to teach more globalized languages such as English, it is possible to say that there are a limited number of academic studies on mobile applications designed to teach Turkish as a foreign language and the use of these applications.

Technology-supported teaching, which is used in almost every field of educational activities, is becoming increasingly widespread, especially in higher education (Yılmaz, Sezer, and Yurdugül, 2018). Mobile-supported teaching, which is used extensively in foreign language education, is also increasingly used in teaching Turkish as a foreign language. Despite this, it seems that applications designed to teach Turkish as a foreign language are not as common as those designed for other foreign languages and therefore cannot be used effectively (Dumanli Kadizade, 2015).

This study aims to determine the opinions of students learning Turkish as a foreign language regarding mobile applications. The study is a phenomenological research, which is qualitative, and the data of the study are from international students studying at Fırat University. The data obtained through a semi-structured interview form consisting of ten questions in total is examined using content analysis. In this way, the study examines the mobile applications the students use, why they prefer these applications, what the advantages and disadvantages these applications have, which language skills they use most to improve, their opinions on the use of these applications in the classroom, the features they think these applications should have and their contributions to their success and motivation. As a result, it is possible to say that the participants do not have sufficient knowledge about mobile learning applications and therefore do not use them widely and effectively.

According to the results, while there are many different applications such as “Türkçe Öğren”, “Learn Turkish”, and “Drops ile Türkçe Öğren” for teaching Turkish as a foreign language in both the App Store and Google Play application stores, the participants of the research do not use almost any of these applications, they mostly use applications such as Google Translate, which can translate sentences or words. It can be said that one of the main reasons for this situation is that teachers who teach Turkish as a foreign language do not have sufficient knowledge. The study conducted by Tenekeci (2020) also confirms this claim. According to this study, even teachers may not have enough knowledge about mobile applications. In addition, these students who participate in the research state that although they do not have sufficient knowledge about mobile applications designed for teaching Turkish as a foreign language, they want to use these applications and thus they can learn Turkish more easily and faster.

The study also indicates that the students like mobile applications and describe them as motivating. Based on this, the use of mobile applications in teaching Turkish as a foreign language should be encouraged. Applications developed specifically for skills should be introduced to students and they should have an idea about how to use these applications effectively. In addition, based on participant opinions, mobile applications containing various entertaining content such as games should be preferred in teaching Turkish as a foreign language, and those that can work without the internet should be preferred.

